

Vpliv epidemije COVID-19 na izvršbe in stečaje

7 najpogostejših vprašanj in odgovorov

VŠR

Visoka šola za
računovodstvo in finance

Minister za zdravje je 12. marca 2020 izdal odredbo o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije. Epidemija in ukrepi, sprejeti za obvladovanje njenih posledic, vplivajo na vsa področja našega življenja, tudi na postopke izvršbe in stečajne postopke. Za vas smo pripravili nekaj odgovorov na vprašanja v zvezi s tem, ki jih najdete v nadaljevanju.

Odgovori upoštevajo stanje veljavnih predpisov na dan 6. maj 2020. 1. maja 2020 sta začela veljati Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ-A) in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP-A). 5. maja pa je stopila v veljavo nova Odredba o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83. a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ.

1. Dolžnik nam že daljše obdobje dolguje večjo vsoto denarja. Ali lahko v času epidemije predlagamo izvršbo?

Lahko vložite predlog za izvršbo, vendar ima dolžnik po Zakonu o izvršbi in zavarovanju pravico zoper sklep o izvršbi (praviloma) v osmih dneh vložiti ugovor. Ta rok v skladu s 3. členom Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-Cov-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ) do prenehanja epidemije ne teče. Prenehanje epidemije bo ugotovila Vlada Republike Slovenije s sklepom, ki bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije. Rok za ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi bo tako začel teči šele po prenehanju epidemije, po trenutno veljavnem zakonskem besedilu najkasneje 1. 7. 2020.

Izvršba se po Zakonu o izvršbi in zavarovanju sicer praviloma (razen v zakonsko določenih primerih) začne opravljati pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, to pa ne velja za čas epidemije. V tem času je izvršba po 93. členu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) odložena. Odlog pa ne velja za nujne zadeve, o katerih odloča sodišče tudi v času epidemije, ter za izvršbo zaradi izterjave terjatev iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal. To z

drugimi besedami pomeni, da odlog velja (z redkimi izjemami) za vse izvršbe, v katerih izterjujemo terjatve iz poslovanja.

Lahko vložite predlog za izvršbo. Četudi bo sodišče izdalo in vročilo sklep o izvršbi, pa sklep do prenehanja epidemije ne bo postal pravnomočen niti se ne bo začel izvrševati, saj so izvršbe (razen v izjemnih primerih) odložene.

2. Pričakujemo nakazilo v izvršbi, ki je s pravnomočnim sklepom dovoljena zoper našega dolžnika. Ali bomo sredstva v času epidemije prejeli?

Po 93. členu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) je izvršba v času trajanja ukrepov po tem zakonu odložena. Zato plačila v času epidemije ne boste prejeli. Odlog velja tudi za postopke davčne izvršbe. Izjemi sta (sodna) izvršba v nujnih zadevah, o katerih odloča sodišče tudi v času epidemije (npr. izvršba v zadevi zaradi varstva in vzgoje otrok), ter izvršba zaradi izterjave terjatev iz naslova zakonite preživitine in odškodnine za izgubljeno preživitino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal. Izjemi se praviloma nanašata na izvršbo zaradi izterjave terjatev fizičnih oseb.

ZIUZEOP je začel veljati 11. aprila 2020. Ukrepi iz tega zakona in iz aktov, sprejetih na njegovi podlagi, veljajo od 13. marca 2020 do 31. maja 2020. Če epidemija do 15. maja 2020 ne bo preklicana, se bodo ukrepi podaljšali za 30 dni, to je do konca junija 2020.

Vsi prejemki, ki jih bo vaš dolžnik prejel na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi epidemije, razen prejemkov, ki predstavljajo nadomestilo plače, so po 92. členu ZIUZEOP izvzeti iz izvršbe. To pomeni, da iz njih ne morete biti poplačani niti po prenehanju epidemije.

Sredstev v času epidemije ne boste prejeli, saj so izvršbe (razen v izjemnih primerih) odložene.

3. Ali moramo izvrševati sklepe o izvršbi na plačo in druge prejemke naših delavcev?

V skladu s 93. členom ZIUZEOP je izvršba v času trajanja ukrepov po tem zakonu (gl. odgovor na prejšnje vprašanje) odložena. Zato sklepov o izvršbi na plačo in druge prejemke v tem času ne izvršujete, razen če gre za izvršbo v nujni zadevi, o kateri odloča sodišče tudi v času epidemije, ali za izvršbo zaradi terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal. Pri izvršbi v zvezi z nujnimi zadevami, o katerih odloča sodišče tudi v času epidemije, gre za izjemne zadeve (na primer v zvezi z vzgojo in varstvom otrok) in razen preživninskih obveznosti tu praviloma ne gre za izvršbo na plačo. V primeru dvoma je priporočljivo za pravilno ravnanje nasloviti vprašanje na sodišče, ki je dovolilo izvršbo.

Vsi prejemki delavcev, izplačani na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi epidemije, razen prejemkov, ki predstavljajo nadomestilo plače, so izvzeti iz izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju in iz davčne izvršbe po Zakonu o davčnem postopku.

Sklepov o izvršbi na plačo in druge prejemke delavcev v času epidemije praviloma ne izvršujete, razen izvršb zaradi izterjave terjatev iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino.

4. Nad našim dolžnikom je sodišče začelo stečajni postopek, spregledali pa smo rok za prijavo terjatev, ki je potekel v aprilu 2020. Kaj zdaj?

Po 3. členu ZZUSUDJZ, ki je začel veljati 29. marca 2020, roki v sodnih zadevah ne tečejo, razen v sodnih zadevah, ki se obravnavajo kot nujne. Po 1. točki Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (datum odredbe: 30. marec 2020) zadeve prisilne poravnave in stečaja do 5. maja 2020 niso spadale med nujne zadeve, o katerih sodišča v času epidemije opravljajo naroke in odločajo. 5. maja 2020 je začela veljati nova odredba predsednika vrhovnega sodišča z enakim naslovom, po kateri se zadeve prisilne

poravnave in stečaja, v katerih je bil izdan sklep o začetku postopka pred 30. marcem 2020, spet štejejo kot nujne.

Glede na navedeno rok za prijavo terjatev v stečaj ni tekel od vključno 30. marca 2020 do vključno 4. maja 2020. Rok 5. maja ni začel teči ponovno, ampak je bil tek roka v prej omenjenem obdobju le prekinjen. Če je v oklicu o začetku stečajnega postopka objavljeni datum za prijavo terjatev že potekel, prijavo terjatve vložite nemudoma, saj imate za to od vključno 5. maja 2020 na razpolago le še toliko dni kot ste jih imeli 30. marca 2020.

S spremembo odredbe ali z novo odredbo predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije bodo lahko vse stečajne zadeve spet uvrščene med nujne zadeve, v katerih bo sodišče odločalo in bodo v njih tekli roki.

Sodišča od uveljavitve Zakona o spremembi in dopolnitvah ZZUSUDJZ po 4.a členu tega zakona odločajo tudi v nenujnih sodnih zadevah. Sodišče sicer lahko v postopkih zaradi insolventnosti po 3.a členu ZZUSUDJZ obravnava in odloča tudi o vlogi, predlogu, izjavi, ugovoru, drugem procesnem dejanju ali predloženi listini, če je stranka zamudila rok ali izostala z naroka v času trajanja ukrepov iz razloga, neposredno povezanega z epidemijo, in sodišče odločitve še ni sprejelo (če stranka izkaže razlog za zamudo). Ne glede na navedeno svetujemo, da zamujeno dejanje opravite čimprej.

Že po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPPP) pa v osebni stečaju rok za prijavo terjatev (tudi ko ne gre za epidemijo) ni prekluziven in lahko terjatve prijavite tudi po poteku roka.

Za prijavo terjatev imate od vključno 5. maja 2020 na razpolago še toliko časa, kolikor je 30. marca 2020 manjkalo do izteka trimesečnega roka za prijavo terjatev (navedenega v oklicu o začetku stečajnega postopka).

Prijavo terjatve v osebni stečaj lahko vložite tudi po poteku roka.

5. Ali tudi v času epidemije veljajo domneve nastopa trajnejše nelikvidnosti in dolgoročne plačilne nesposobnosti, ki jih določa 14. člen ZFPPIPP?

Da, predpisi, sprejeti zaradi epidemije, niso posegli v 14. člen ZFPPIPP. Je pa po 96. členu ZIUZEOP za čas epidemije in še tri mesece po prenehanju ukrepov po ZIUZEOP načeloma podaljšan rok, v katerem mora poslovodstvo opraviti določene ukrepe oziroma vložiti predlog za stečajni postopek ali postopek prisilne poravnave (več v odgovoru na naslednje vprašanje).

95. člen ZIUZEOP uzakonja dodatno (poleg domnev iz 14. člena ZFPPIPP) neizpodbojno domnevo trajnejše nelikvidnosti za primer, če pravna oseba, podjetnik ali zasebnik za več kot en mesec zamuja z izplačili plač in prispevkov delavcem od takrat, ko je prejel povračila izplačanih nadomestil plače in prispevkov na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe z namenom ohranitve delovnih mest zaradi posledic epidemije. Ta domneva velja še štiri mesece po prenehanju ukrepov v skladu z 20. členom ZIUZEOP – ti ukrepi veljajo do 31. maja 2020 oziroma (če epidemija do 15. maja 2020 ne bo preklicana) do 30. junija 2020.

Da. So pa podaljšani roki za nekatere obveznosti poslovodstva.

6. V naši družbi je nastopila insolventnost. Ali mora vodstvo začeti z izvajanjem ukrepov, ki jih predpisuje Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)?

Organi družbe morajo tudi v času epidemije izvajati vse obveznosti, ki jih ZFPPIPP nalaga ob nastanku katerekoli oblike insolventnosti (trajnejše nelikvidnosti, dolgoročne plačilne nesposobnosti). Sem spadajo enako obravnavanje upnikov, priprava poročila o ukrepih finančnega prestrukturiranja, sklic skupščine, vpis in vplačilo novih delnic (če je v skladu s poročilom o ukrepih finančnega prestrukturiranja treba opraviti povečanje osnovnega kapitala z novimi vložki) in končno tudi vložitev predloga za začetek stečajnega postopka ali postopka prisilne poravnave.

So pa nekateri roki podaljšani. V primeru, če je insolventnost posledica razglasitve epidemije, se po 96. členu ZIUZEOP podaljša rok za sklic skupščine ter vpis in vplačilo novih delnic, kar je treba začeti izvajati najpozneje v enem mesecu po prenehanju ukrepov v skladu z 20. členom ZIUZEOP.

Po 96. členu ZIUZEOP v času epidemije poslovodstvo družbe ni zavezano k vložitvi predloga za začetek prisilne poravnave ali stečaja, če je insolventnost družbe nastala kot posledica razglasitve epidemije. Ta oprostitev obveznosti velja v času epidemije in še tri mesece po prenehanju ukrepov v skladu z 20. členom tega zakona, razen če ni izgledov, da bo družba lahko položaj insolventnosti odpravila.

Po 96. členu ZIUZEOP šteje, da je insolventnost družbe posledica razglasitve epidemije, če družba opravlja dejavnost, za katero je bilo z vladnim, ministrskim ali občinskim predpisom ali aktom določeno, da se opravljanje dejavnosti (storitve oziroma prodaje blaga) zaradi epidemije začasno prepove ali bistveno omeji, ali če družba na dan 31. december 2019 ni bila insolventna.

Ukrepi veljajo od 13. marca 2020 do 31. maja 2020, če do 15. maja 2020 epidemija ne bo preklicana, pa bodo lahko podaljšani do 30. junija 2020.

Da. ZIUZEOP obveznosti organov družbe iz ZFPPIPP ne spreminja, zaradi epidemije le podaljšuje roke za izpolnitev nekaterih obveznosti poslovodstva.

7. Upnik grozi, da bo zoper nas predlagal začetek stečajnega postopka. Ali bo sodišče v času epidemije po njegovem predlogu začelo stečaj?

Po 4.a členu ZZUSUDJZ sodišča odločajo tudi v zadevah, ki niso nujne v skladu s 83. členom Zakona o sodiščih in ki se ne štejejo kot nujne v skladu z odredbami predsednika Vrhovnega sodišča. To pomeni, da bo sodišče lahko odločalo o upnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka ne glede na to, ali se bodo zadeve prisilne poravnave in stečaja po odredbi predsednika Vrhovnega sodišča RS štejele za nujne ali ne.

Zato bo treba (če ne obstaja insolventnost ali ne obstaja upnikova terjatev) v skladu z 235. členom ZFPPIPP v 15 dneh vložiti ugovor in se udeležiti naroka, ki ga bo razpisalo

sodišče. Če boste zamudili rok za vložitev ugovora ali izostali z naroka iz razloga, neposredno povezanega z epidemijo, sodišče pa še ne bo sprejelo odločitve o začetku stečaja, boste lahko po 3.a členu ZZUSUDJZ ugovor vložili tudi po poteku 15-dnevnega roka (oziroma izostanek z naroka ne bo imel negativnih posledic), vendar boste morali ob tem izkazati (upravičen) razlog za zamudo. Vsekakor zamudo roka odločno odsvetujemo.

Če boste v ugovoru zahtevali, naj sodišče odloži odločanje o upnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka, bo lahko (ne nujno, to je le možnost v presoji sodišča) sodišče, če je insolventnost nastala kot posledica razglasitve epidemije, za štiri mesece odložilo odločanje o upnikovem predlogu za začetek stečaja. Ta ukrep (možnost odložitve odločanja za štiri mesece – po siceršnji ureditvi v ZFPPIPP je mogoče odločanje odložiti le za dva meseca) se uporablja v stečajnem postopku, ki bo uveden na predlog upnika najpozneje v treh mesecih po prenehanju ukrepov v skladu z 20. členom ZIUZEOP. Ukrepi bodo prenehali 31. maja 2020, če epidemija do 15. maja 2020 ne bo preklicana, pa se bodo podaljšali za 30 dni.

Do poteka obdobja, za katero sodišče odloži odločanje o začetku stečaja, je po 238. členu ZFPPIPP treba bodisi vložiti predlog za prisilno poravnavo bodisi predložiti dokaze o uspešni izvedbi povečanja osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki in s tem odpravo insolventnosti. Po 97. členu ZIUZEOP pa bo lahko dolžnik opravičil odložitev odločanja o upnikovem predlogu za začetek stečaja tudi s predložitvijo dokazov, da je odpravil insolventnost z drugimi ukrepi finančnega prestrukturiranja ali z zadostnim obsegom poslovanja.

Da, če zoper predlog ne boste vložili ugovora ali bo sodišče presodilo, da je ugovor neutemeljen.

VŠR je ta dokument pripravil le kot vodilo pri razumevanju vsebine in ne kot glavni vir informacij, namenjenih kreiranju končnih poslovnih odločitev ali tolmačenju obstoječe vsebine. Za ostale napotke in podrobnejši vpogled v obravnavano problematiko vam svetujemo posvet s strokovnjaki.

6. maj 2020

Vsebino priročnika pripravila:

dr. Vida Mayr,

odvetnica specialistka gospodarskega prava v Odvetniški pisarni Mayr, d.o.o. in
višja predavateljica za področje prava na Visoki šoli za računovodstvo in
finance

Visoka šola za računovodstvo in finance

www.vsr.si